

Printed from

The Maharashtra Times -Breaking news, views, reviews, cricket from across India

शिवराय आणि शहाजीराजांची अप्रकाशित पत्रे उजेडात

Mar 3, 2013, 05:37AM IST

SHARE AND DISCUSS	Comments
-------------------------	----------

म. टा. प्रतिनिधी , पुणे

शिवकालीन मोडीचा उत्कृष्ट नमुना , प्रशासकीय कारभार आणि न्यायव्यवस्थेचे धागे उलगडणारी राजश्री महाराजसाहेब शहाजीराजे आणि छत्रपती शिवाजी महाराज यांची अप्रकाशित पत्रे उजेडात आली आहेत. भारत इतिहास संशोधक मंडळातील अभ्यासक डॉ. अनुराधा कुलकर्णी आणि अजित पटवर्धन यांनी शनिवारी हा ठेवा अभ्यासक आणि इतिहासप्रेमीसमोर उलगडला.

छत्रपती शिवाजी महाराजांची तीन , तर महाराज शहाजीराजे यांची दोन अप्रकाशित पत्र मंडळात मिळाली आहेत. शिवछत्रपतींच्या तीन पत्रांपैकी एक पत्र खेडेवारे तर्फेच्या कारकुनांना पाठविण्यात आलेले आहे. १६४७ मध्ये लिहिलेल्या या पत्रात कामथजी गावची मोकदमी मानजी जाखोजी कोडे यांची असल्याचे पत्रात नमूद केले आहे. दुसरे पत्र मोरोपंत पेशव्यांना २८ डिसेंबर १६६८ रोजी लिहिलेले आहे. हे पत्र पंताजी गोपीनाथ बोकील यांना माडकी आणि भवाळी या गावांमध्ये असणारे इनाम सुरु ठेवण्याबाबत आहे. तिसरे पत्र पर्वती गावच्या पाटलांना लिहिले आहे. विनायक भट ठकारांची इनाम जमीन चालू ठेवावी , असा हुकूम त्यामध्ये आहे. या तिसऱ्या पत्राच्या मायन्यात प्रेक्षकाचे नाव नाही मात्र मोर्तव आणि इतर खुणांवरून हे पत्र शिवछत्रपतींचे असल्याची शक्यता पटवर्धन यांनी वर्तवली. शिवछत्रपतींच्या पत्रात प्रथमच कोडे-देशमुखांचा उल्लेख मिळाल्याचेही ते म्हणाले.

कुलकर्णी यांनी शहाजीराजांच्या पत्रांचा उलगडा केला. त्यापैकी एक २८ फेब्रुवारी १६४४ रोजी पुणे परगण्याच्या अधिकाऱ्यांना लिहिले आहे. हे पत्र महादभट मुद्गलभट पुरंदरे यना पर्वती येथील इनाम जमीनीबाबत आहे. दुसरे पत्र १९ ऑक्टोबर १६५२चे असून त्यात कऱ्हेपठार तर्फेच्या आंबिले (ता. पुरंदर) गावाच्या कुलकर्णपणाविषयी बोकील आणि बेलसरे यांच्या वादाचा निवाडा करण्याबाबत आहे. जेष्ठ इतिहास संशोधक डॉ. ग. भा. मेहेंदळे यांनीही या पत्रांच्या अस्सलपणावर शिक्कामोर्तव केले.

पत्रांच्या संख्येत वाढ

शिवाजी महाराजांची सुमारे २४० , तर शहाजीराजांची सुमारे ५१ पत्रे आजवर प्रसिद्ध आहेत. या अप्रकाशित पत्रांमुळे आता या संख्येत दोन-दोन पत्रांची वाढ झाल्याचेही अनुराधा कुलकर्णी आणि अजित पटवर्धन यांनी नमूद केले.

हा मजकूर फेसबुक वर शेअर करा

हा मजकूर ट्विटर करा

About Us | Advertise with Us | Terms of Use and Grievance Redressal Policy | Privacy Policy | Feedback | Sitemap
Copyright © 2013 Bennett Coleman & Co. Ltd. All rights reserved. For reprint rights: Times Syndication Service
This site is best viewed with Internet Explorer 6.0 or higher Firefox 2.0 or higher at a minimum screen resolution of 1024x768